

Голас Рафзімы

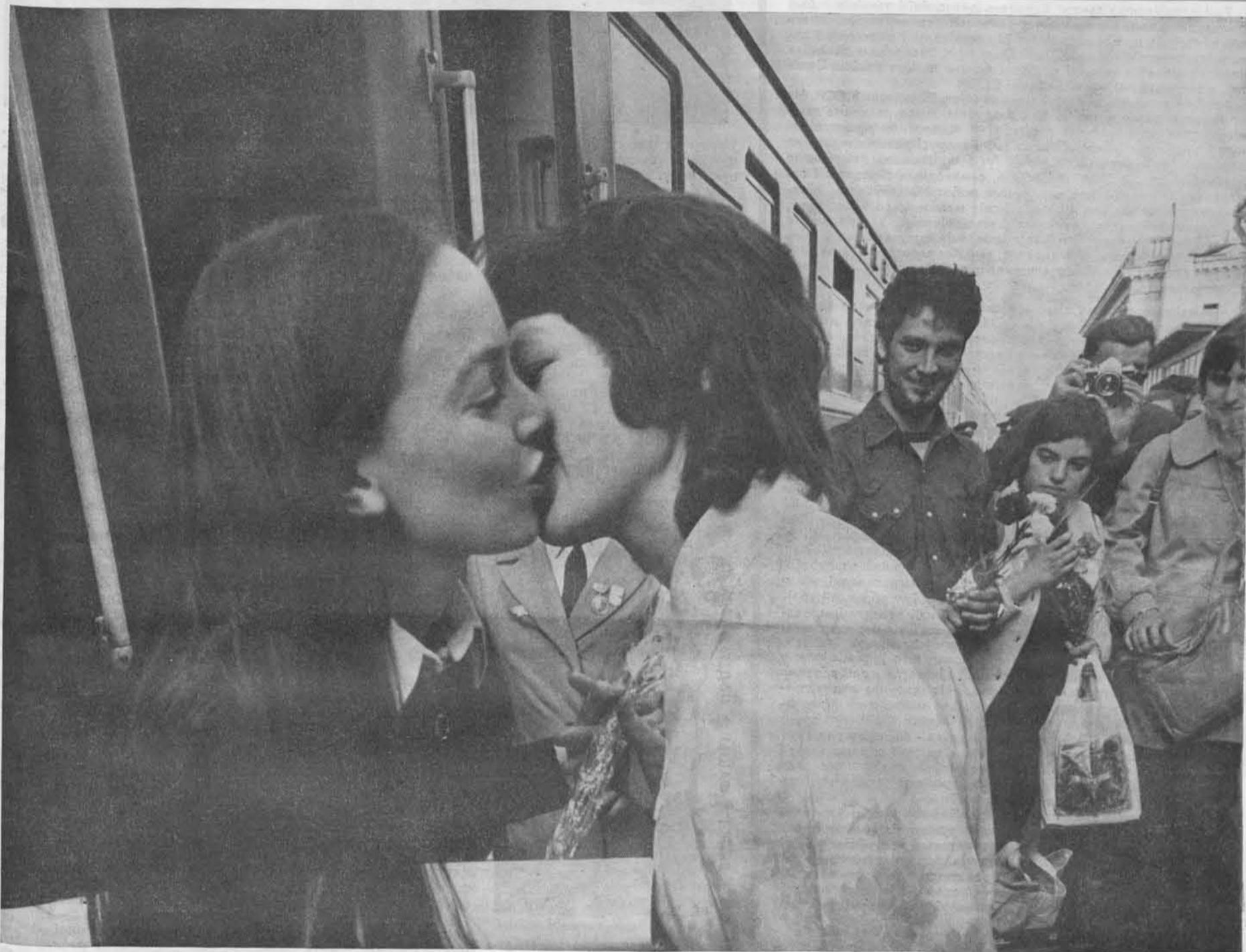
№ 16 (1329)

КРАСАВІК 1974 г.

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДААННЯ 19-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

Сустрэчы на пероне Мінскага вакзала... Так нярэдка пачынаецца сяброўства беларускіх юнакоў і дзяўчат з замежнымі равеснікамі.

Фота Ю. ІВАНОВА.

ПЕРШАКРЫНІЦЫ

ДРУЖБЫ

У актавай зале політэхнічнага інстытута ў Мінску ішоў мітынг салідарнасці з патрыётамі Чылі. Прамоўцы з болем і гневам гаварылі аб злачынствах хунты, аб яе канібальскім намере знішчыць юнае пакаленне краіны. Гарачыя воплескі прысутных выклікала песня-пратэст, выкананая групай юнакоў і дзяўчат. Яна гучала на незнаёмай беларускім студэнтам мове, але ўспрымалася як клятва вернасці і стойкасці ў барацьбе. Спявалі госці Беларусі, члены Саюза маладых камуністаў Швецыі, якія ўдзельнічалі ў мітынгу.

Напярэдадні, на сустрэчы ў ЦК ЛКСМБ, яны паказвалі відэафільмы іх арганізацыяй ліс-

тоўкі і плакаты з заклікам мацаваць адзінства моладзі свету, весці актыўную барацьбу з рэакцыяй, расказвалі аб сваёй рабоце ў падтрымку чылійскіх патрыётаў.

Чым выкліканы візіт маладых будаўнікоў і тэкстыльчыкаў Швецыі ў нашу краіну? І сродкі, і час на паездку ім было не так проста «выкраіць». Але прага ўбачыць Краіну Сяветаў, сустрэцца з нашай моладдзю, высветліць тое, што не мае аналогій у заходнім свеце, перамагла ўсе перашкоды.

Колькасць узаемных паездак расце з году ў год. Асабліва моцныя тэндэнцыі да разнастайных кантактаў сярод моладзі. Юнакі і дзяўчаты хочуць з

уласнага вопыту ведаць, чым жывуць, аб чым мараць і да чаго імкнучца іх равеснікі за мяжой.

Юныя шведы, аб якіх гаворка ішла вышэй, — людзі працы. І, знаёмячыся з нашай рэспублікай, яе гісторыяй і сённяшнімі клопатамі, работай камсамольскіх арганізацый, яны раз-пораз вярталіся да пытанняў пра ролю і месца рабочых у нашым грамадстве, іх правы і магчымасці. Што такое сацыялістычнае спаборніцтва? Як вызначаецца лепшы па прафесіі і якія перавагі ён мае? Як прафсаюз уплывае на выкананне плана, павышэнне ці паніжэнне прадукцыйнасці працы? Ці ўдзельнічае прафсаюз у

складанні вытворчага плана? Адказы госці атрымлівалі не толькі ад суправаджаючых дэлегацыю членаў Камітэта маладзёжных арганізацый БССР, а непасрэдна ад сваіх равеснікаў у цэхах мінскіх домабудаўнічага і камвольнага камбінатаў. Яны бачылі ўмовы работы і адпачынку, маглі падмеціць нават нейкія прафесійныя «сакрэты», а шчырасць сустрэч і ажыўленасць гутарак давалі ім уяўленне аб савецкіх людзях, што нярэдка не супадала з афіцыйнай прапагандай на Захадзе. Юныя шведы шчодро чэрпалі веды і ўражанні з першакрыніц, іх шчыльна спісаныя бланкеты і запісныя кніжкі стануць своеасаблівымі канспектамі будучых выступленняў на радзіме.

Гасцінны прыём шведскай дэлегацыі — усяго некалькі стрыхоў, хоць і вельмі паказальных, якія характарызуюць работу Камітэта маладзёжных арганізацый БССР. Толькі летась па лініі КМА нашу рэспубліку наведалі 53 дэлегацыі з 50 краін свету, у тым ліку з Кубы, Італіі, Гвінеі, Ізраіля, ФРГ. Амаль для дзвюх з палавінай

тысяч юнакоў і дзяўчат Беларусь перастала быць абстрактнай назвай на карце. Яны бачылі бясконцыя абеліскі ўздоўж нашых дарог і Вечны агонь замест чацвёртай бярозкі ў Хатыні, яны каштавалі традыцыйную бульбу і куплялі сувеніры з ільну, яны гаварылі з беларускімі равеснікамі аб сусветных і ўласных праблемах і зноў знаходзілі ўзаемаразуменне, спагаду і такую ж заклапочанасць.

У Камітэт маладзёжных арганізацый уваходзяць прадстаўнікі камсамола і піянерыі, маладзёжных секцый творчых саюзаў, спартыўных і іншых грамадскіх арганізацый. Гэта дазваляе наладжваць самыя розныя кантакты з замежнымі сябрамі — ад сумеснага адпачынку ў піянерскіх лагерах да абмену студэнцкімі будаўнічымі атрадамі і творчых камандзіровак.

Прага пазнання свету вядзе за мяжу і беларускую моладзь. Летась у складзе дэлегацыі і турысцкіх груп больш як 4 тысячы юнакоў і дзяўчат з нашай рэспублікі наведалі краіны

[Заканчэнне на 2-й стар.]

НОВЬ ЦЕНТРА РОССИИ

Опубликовано постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР «О мерах по дальнейшему развитию сельского хозяйства нечерноземной зоны РСФСР», предусматривающее широкую программу комплексного развития сельского хозяйства центра страны, перевода его на индустриальную основу.

Нечерноземная зона Российской Федерации включает в себя 29 областей и автономных республик Северо-Западного, Центрального и Волго-Вятского районов, а также Калининградскую, Пермскую, Свердловскую области и Удмуртскую АССР. В них проживает 58 миллионов человек — это 44 процента общей численности населения РСФСР. Здесь расположены такие крупные промышленные центры страны, как Москва, Ленинград, Горький, Пермь, Свердловск, Ижевск.

Разумеется, это ставит перед сельским хозяйством зоны весьма сложные задачи. Главная из них — обеспечить возрастающие потребности населения в продуктах питания, а предприятий легкой промышленности — в качественном сырье. Все это делает ускоренное развитие сельского хозяйства в нечерноземной зоне РСФСР большой и неотложной народнохозяйственной задачей.

Надо сказать, что природно-климатические факторы, и прежде всего стабильность осадков, создают благоприятные условия для ведения здесь сельского хозяйства.

Сейчас в Ленинградской области на 100 гектаров сельскохозяйственных угодий производится продукции в 3,1 раза, а в хозяйствах Московской области — в 2,6 раза больше, чем в остальных областях этой зоны.

Расчеты показывают, что, если удастся достигнуть уровня Ленинградской и Московской областей, это позволило бы дополнительно получить валовой продукции не менее чем на 10 миллиардов рублей, полностью удовлетворить потребности населения в мясе и молоке.

В опубликованном постановлении ЦК КПСС и Совета Министров СССР намечены меры по дальнейшему развитию сельского хозяйства нечерноземной зоны РСФСР.

Речь идет о программе всестороннего развития огромного района нашей страны, рассчитанной до 1990 года.

В основе принятого постановления лежит всесторонний комплексный подход к проблеме ускоренного развития сельскохозяйственного производства. В нем увязаны ближайшие

нужды и отдаленная перспектива. Уже в следующей пятилетке на эти цели выделяется 35 миллиардов рублей государственных и колхозных капиталовложений. Это в 1,2 раза больше, чем в текущей пятилетке.

Однако для того, чтобы осуществить намеченное, необходимо провести значительную работу.

В колхозах и совхозах зоны из 50,4 миллиона гектаров сельскохозяйственных угодий 9,4 миллиона заболочено и переувлажнено, 6,5 миллиона покрыто кустарниками, около 28 миллионов имеют повышенную кислотность.

В течение ближайших 15—20 лет в нечерноземной зоне будут осушены все переувлажненные сельскохозяйственные угодья, огромные массивы земель превратятся в плодородные нивы, а на площади 2—2,5 миллиона гектаров будут созданы орошаемые пастбища. Объемы осушительных работ в 1976—1980 годах возрастут в 1,7 раза.

В нечерноземной зоне преобладают подзолистые, с малым содержанием питательных веществ закисленные почвы. Поэтому гарантией высоких устойчивых урожаев тут является широкое применение органических и минеральных удобрений в сочетании с известкованием почв. Хозяйствам зоны в будущей пятилетке намечено значительно увеличить поставку минеральных удобрений.

Нечерноземная зона располагает также большими возможностями для увеличения производства животноводческой продукции. Здесь имеются довольно обширные естественные кормовые угодья, породистый скот, обладающий высокими продуктивными качествами, солидная племенная база молочного скотоводства.

Однако значительная часть скота пока рассредоточена по мелким фермам. Это препятствует внедрению прогрессивной технологии, проведению комплексной механизации, а значит, снижению затрат кормов и труда.

Чтобы осуществить подлинный технический прогресс в животноводстве, намечен ряд мероприятий по концентрации производства. Крупные свиноводческие комплексы «Новый свет» в Ленинградской и «Кузнецовский» в Московской областях, например, при современной технологии и механизации сократили затраты труда на производство центнера мяса в четыре-пять раз, а расход кормов в 1,6 раза.

Таким образом, нечерноземная зо-

на центра России должна стать районом высокой культуры земледелия, устойчивых высоких урожаев и эффективного животноводства. Валовая продукция в 1980 году по сравнению с планом 1975 года возрастет на 38 процентов, а основные фонды в колхозах и совхозах зоны — на 67 процентов. За то же пятилетие производительность труда повысится на 52 процента.

Демографическая обстановка в селах нечерноземной зоны РСФСР довольно сложная. До последнего времени здесь сокращался удельный вес трудоспособного населения, была высокой текучесть квалифицированных кадров. Эти явления во многом объясняются раздробленностью сельскохозяйственного производства, наличием большого количества мелких поселений, в которых трудно создать необходимые культурно-бытовые условия.

В постановлении намечена широкая социально-экономическая программа обновления сел и деревень нечерноземной зоны, которая позволит резко изменить их лицо.

Основой для проведения мер по планомерному переустройству сельских населенных пунктов послужат схемы районной планировки и проекты застройки перспективных поселков колхозов и совхозов. Их разработка должна быть завершена в течение полутора-двух лет. Создание всех необходимых коммунальных удобств должно сочетаться со строительством учреждений здравоохранения, просвещения и культуры, предприятий торговли, общественного питания и бытового обслуживания.

Уже в следующей пятилетке значительно увеличится строительство школ, интернатов при них; детских садов, клубов и домов культуры. По сравнению с текущей пятилеткой объем строительства общеобразовательных школ в 1976—1980 годах возрастет в полтора раза, детских садов и яслей — в 1,7 раза, магазинов — вдвое, обеспеченность сельского населения предприятиями общественного питания к концу пятилетки увеличится в полтора раза.

Намеченная партией и правительством уникальная комплексная программа дальнейшего развития сельского хозяйства нечерноземной зоны Российской Федерации позволит в короткие сроки преобразить обширную территорию края, превратив ее в новую богатейшую житницу страны.

В. СОКОЛОВ,

У мінскім спецыялізаваным магазіне «Лянок» заўсёды шмат пакупнікоў. Вялікі выбар новых ільняных тканін з лаўсанам, паўільняных тыпу батыст і іншых прапануе мінчанам адна з лепшых прадаўшчыц магазіна Лідзія ЮРКЕВІЧ.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ВЯНОК З ВАЛЯР'ЯНА

Незвычайны вянок з валяр'янавых карэнняў і белых рамонкаў у ўбачыў пад шклом у кабінце дырэктара саўгаса «Вялікае Мажэйкава» Шчучынскага раёна М. Шулянкава. Тут сабрана багатая калекцыя ўзораў лекавых траў, якія вырошчвае саўгас: чорныя ражкі спарыні, трава святаянніка, жаўтаватае насенне кітайскага лімонніка, карычневыя пласцінкі падсушанага тангускага рэвеня...

Мікалай Канстанцінавіч асцярожна перабірае экспанаты, расказвае іх радаслоўную, прымяненне ў медыцыне. Я з цікавасцю слухаю расказ, як людзі паставілі на службу здароўя незлічоную колькасць лекавых раслін. З іх дапамогай цяпер вырабляюць мноства розных прэпаратаў, лецаць сардэчна-судзістыя, нервовыя і многія іншыя захворванні.

Вялікае месца на палях гаспадаркі займае аптэчны рамонак. Вырошчваць яго нялёгка: трэба добра рыхтаваць глебу, умела даглядаць, своєчасова збіраць кветкі. Калі спачатку гектар даваў усяго 2—2,4 цэнтнера сыравіны, то ў мінулым годзе сабралі ўжо па 3,3 цэнтнера.

На вялікай плошчы тут вырошчваецца таксама жыта для заражэння спорами грыбка спарыні, якая выкарыстоўваецца ў медыцыне.

Вялікую цікавасць для айчынай лекавай прамысловасці мае рэвень тангускі. Вырошчваць яго тут пачалі нядаўна. Культура вельмі перспектыўная, выгадная, але капрызная. Спачатку яе расаду вырошчвалі ў торфянагагістых гаршочках і пажыўных кубіках. Але гэты спосаб не апраўдаў сябе. Не расла расада і пасля механізаванай сямбы — усходы гінулі.

Вопытны гароднік Уладзімір Купрановіч прапановаў высаіць насенне рэвеню не летам, як раней, а восенню або ранняй вясной. Новы спосаб даў добрыя вынікі. Цяпер збіраюць надрэнны ўраджай рэвеню тангускага.

Даўно прыжыўся ў гаспадарцы валяр'ян. Попыт на яго расце з кожным годам, і ў саўгасе гэта ўлічваюць. У апошнім сезоне яго атрымана звыш 100 тон.

...У гаспадарцы часта бываюць дэлегацыі з розных краін свету. Нядаўна, напрыклад, тут пабывалі вучоныя Будапешцкага інстытута лекавых траў. Яны з вялікай цікавасцю знаёміліся з беларускай практыкай вырошчвання лекавых траў, іх сушкай і падрыхтоўкай да адпраўкі. За межамі краіны, напрыклад, вельмі спадабаліся спосабы мыцця і сушкі карэнняў. У гаспадарцы нядаўна зманціраваны новыя сушыльныя аграгаты. Яны значна абнавілі і паскорылі тэхналогію сушкі.

Спецыялісты і механізатары шукаюць новыя шляхі павышэння ўраджайнасці лекавых культур, паляпшэння іх якасці, акліматызацыю новых раслін. Мінулай восенню ў гаспадарцы заклалі плантацыю шыршыны. У параўнанні з дзікай культурнай шыршына ўтрымлівае ў 5—6 разоў больш вітамінаў.

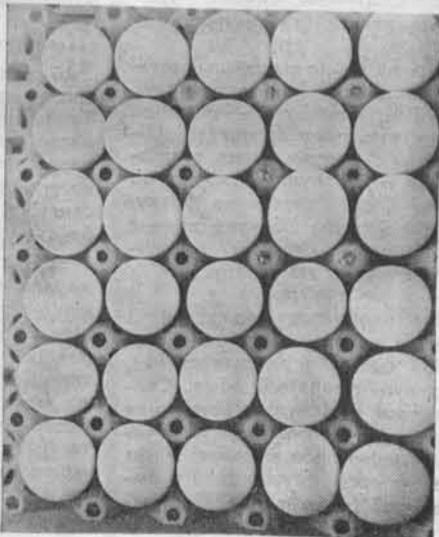
А. КАСЕНКА.

У магазінах беларускай сталіцы круглы год прадаюцца свежыя яйкі, гаспадыні ахвотна купляюць і птушынае мяса. Гэтыя прадукты харчавання пастаўляе мільённаму гораду Мінскае вытворчае аб'яднанне па птушкагадоўлі. Птушкафабрыка імя Крупскай, на якой зроблены змешчаныя тут здымкі, адно з чатырох прадпрыемстваў, што ўваходзяць у аб'яднанне.

Поўная механізацыя і аўтаматызацыя вытворчых працэсаў далі магчымасць зрабіць гаспадарку высокарэнтабельнай. А мільённыя прыбыткі даюць працуючым дадатковыя льготы.

Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА.

ОБМЕН ИНФОРМАЦИЕЙ ДОЛЖЕН СЛУЖИТЬ МИРУ

Одним из козырей противников разрядки напряженности стал вопрос о так называемом «свободном обмене идеями, людьми и информацией» между капиталистическими и социалистическими странами.

Инициатива такого подхода к международным отношениям принадлежит НАТО. Именно генеральный секретарь этого блока Лунс, оценивая перспективы развития отношений стран Востока и Запада, заявил в свое время, что к «приемлемой форме... сосуществования можно прийти лишь тогда, когда будет обеспечено свободное передвижение людей, идей и информации». Проведение в жизнь этой установки было поручено руководящему пропагандистскому органу НАТО — Комитету по вопросам информации и культурным связям. В Совете Североатлантического блока, как сообщает печать, по этому поводу разработан подробный циркуляр, которому должны следовать в своей деятельности все страны — члены этого военно-политического блока.

Тезис о «свободном обмене идеями, людьми и информацией» широко используется на Западе для того, чтобы внушить общественности мысль, будто он должен занять главное место на общеевропейском совещании по вопросам безопасности и сотрудничества. Открыто раздаются призывы к оказанию прямого давления на СССР и другие социалистические страны с целью «заставить» их пойти на расширение подобного «обмена», выставляя это в качестве «необходимого предварительного условия для создания системы европейской безопасности». Без выполнения этого требования, заявляют нам, не может быть ни безопасности, ни признания существующих границ в Европе. Иначе говоря, предпринимается попытка увести совещание от его главной задачи —

разработки надежной, эффективной системы безопасности на европейском континенте и заставить его участников заниматься сравнительно частным, второстепенным вопросом.

Дело в том, что «обмен информацией» рассматривается определенными западными кругами как средство для расшатывания единства социалистического содружества, создания условий для «эрозии социализма», для протаскивания буржуазной идеологии в социалистические страны. Они открыто выражают надежды, что углубляющийся процесс развития политических и экономических связей между государствами с различным социальным строем, значительное расширение их культурного обмена вызовут ослабление идейной стойкости социалистического общества, усиление идеологического воздействия Запада на население социалистических стран.

Советский Союз всегда рассматривал расширение контактов и сотрудничества в различных областях как важный фактор укрепления мира, как одно из важных условий утверждения принципов мирного сосуществования в практике международных отношений. Наши двери широко открыты для всех, кто искренне желает поделиться своим культурным богатством, обменяться достижениями в области науки и техники, использовать средства информации для взаимного обогащения познаний друг о друге. Но мы не можем допустить, чтобы «обмен информацией» использовался для идеологических диверсий, для враждебной советскому общественному строю пропаганды. А именно к этому стремятся определенные круги на Западе, что, естественно, не служит делу мира на нашей планете. Ведь взаимное уважение принципов суве-

ренитета и невмешательство во внутренние дела — важнейшие основы упрочения добрососедских отношений между государствами.

«Советские люди, — говорил Л. Брежнев на Всемирном конгрессе миролюбивых сил в Москве, — не допустят никаких покушений на суверенитет нашего государства, как защитника их социально-политических завоеваний. Этот суверенитет не преграда на пути контактов и обменов, а надежная гарантия не легко обретенных нашим народом прав и свобод».

СССР выступал и выступает за такое сотрудничество в области обмена информацией и расширения контактов между людьми, которое осуществляется при взаимном уважении суверенитета, законов и обычаев каждой страны, которое служит духовному обогащению народов, росту доверия между ними.

Мир в Европе, создание системы коллективной безопасности на континенте необходимы не только народам стран социализма. Они являются жизненной необходимостью для всех народов Европы, всех без исключения, — и не только народов Европы. И разве не об этом говорит сам факт участия в совещании 33 европейских государств, а также США и Канады?

Со своей стороны Советский Союз и другие социалистические страны, как известно, внесли на рассмотрение участников общеевропейского совещания конструктивное предложение в виде проекта документа об основных направлениях развития культурного сотрудничества, сотрудничества в области образования, обмена информацией и контактов между учреждениями, организациями и гражданами. При этом они руководствуются принципом, что обмен информацией должен служить миру в Европе и во всем мире.

Павел СМОЛЕНСКИЙ.

Шасэ Брэст—Масква.
Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА.

РАНЕНЫ пацяжэў. Не ўсведамляючы, ён усё мацней абапіраўся на хударлявыя плечы дзяўчынкі і перасохлымі губамі шаптаў:

— Ратуйся, дачка, бяжы дамоў...

Дзяўчынка не адказвала... Яна яшчэ валакла па зямлі цяжкую доўгую вінтоўку байца. Ад прыклада на пыльнай дарозе заставалася баразна, якая ўказвала шлях дамоў.

Дом яе знаходзіўся ў Брэсце, куды гэтай раніцай вайна ўпілася сваім галоўным вастрыём.

У грукаце разрываў, выбягаючы з дому, бацька-ваенны крыкнуў маці:

— Выводзь дзяцей! Мы выстаялі!

А ўжо днём маці і брацік пасля бамбэжкі згубіліся ў натоўпе бежанцаў, а яна — трынаццацігадовая дзяўчынка — ішла з вінтоўкай у руцэ, з раненым чырвонаармейцам, які без яе не мог ні рухацца, ні жыць. А побач нікога не было...

Калі дзяўчынкі і ранены чырвонаармеец выбіваліся з сіл, то сыходзілі са сцяжыні ў пшаніцу і клаліся на зямлю. Сцяблы змыкаліся над імі, як вада, і на нейкі час становілася ціха.

Яна прывела свайго першага раненага ў часць. Яго павезлі ў тыл, а Клава так і не даведалася ні імя яго, ні прозвішча.

У часці Клаве Шалікавай казалі:

— Дзякуй, дачушка. Ідзі...

Клава паківала галавой:

— Мне няма куды ісці. Я застануся з вамі.

Стаялі няцерпна цяжкія дні першага ваеннага месяца. Клава абірала бульбу, цягала дроў, дзяжурыла ля тэлефона. Яна праводзіла трывожныя но-

чы ля раненых, якія ляжалі ў хатах на саламяным подціле. Сцены ўздрыгвалі ад блізкіх выбухаў, а дзяўчынкі чытала байцам вершы, спявала песні грамадзянскай вайны, якія разам з сяброўкай Нюрай Хіжавых — будучай гераіняй вайны — развучвала ў харавым гуртку. Калі ж у яе на руках паміралі раненыя — плакала...

Яе ўсё ж паспрабавалі адправіць у тыл — бо зусім дзі-

— Я паспрабую дастаць каня.

— Дзе ты яго дастанеш?!

— У іх.

Яна кралася па агародах. Прайшла міма «нейтральных» хат. І раптам на «той» палавіне пачула ржанне. Коніі Праз некаторы час Клава ўжо была побач з пляцоўкай, дзе каля званіцы знаходзілася канавязь. Каля коней хадзілі салдаты. Клава ляжала за плятнем за не-

1944 года. У той жа дзень на шляху ўзнік новы варожы кулямёт. І тады пайшоў Клавін таварыш па ўзводу — Толя Жываў. Ён загінуў, прыкрыўшы сабой амбразуру.

А ў гарматным дворыку ляжыць цяжка ранены камандзір капітан Сакваралідзе. «Трэба выратаваць камандзіра», — вырашае Клава. Ранены капітан цяжкі. І ворагі побач. «Рус, здавайся!» У адказ — чар-

Там мае хлопцы. Там мае таварышы.

— Супакойся, дачушка, дзень-два паляжыш і пойдзеш, — угаворвала яе нянецка, але сама ведала, што гэтай дзяўчыне ўжо ніколі не ўбачыць сваіх сяброў, не ўбачыць яна і сонца, і агнёў салюта Перамогі.

Калі бой для ўсіх скончыўся, для Клавы ён працягваўся многа год. Гэта быў цяжкі бой за жыццё, за твар, знявечаны асколкам, за зрок. Гэты бой Клава вяла разам з урачамі, якіх здзіўлялі яе мужнасць і моцнае жаданне стаць паўнацэнным чалавекам. Гэта быў новы подзвіг Клавы Шалікавай. Апошні? Не!

ЯШЧЭ ёсць Коля. Коля Шалікаў. Цудоўны дваццацігадовы хлопец — сын Клаўдзіі Ільінічы. Яна аддала яму ўсё, што магла, навучыла ўсяму, што ўмела сама. Нават сваю ваенную спецыяльнасць перадала сыну. Ён радыст 2-га класа. І калі Колю пытаюць, хто навучыў яго маршанцы, дапамог разабрацца ў прыёмна-перадатчай канструкцыі, ён адказвае:

— Маці.

Яна навучыла яго высокай вернасці ў дружбе. І Коля для яе цяпер не толькі сын, але і сябар. Яна гаворыць:

— Мой сын — гэта мае во-

чы.

Коля нагадвае ёй тых слаўных хлопцаў, якія былі з ёй побач там, на фронце. Бо яна выхоўвала Колю па іх падабенству.

Па іх падабенству яна выхоўвае і сотні дзяцей, піянераў, да якіх приходзіць, каб падаць вялікі ўрок любові да Радзімы. І як яе таварышы воіны-вызваліцелі ў «Баявым лістку», так сённяшнія піянеры пішучы ў на-сценняй газеце: «У нас у дру-жыне была гераічная Клава Шалікава».

Юрый ЯКАУЛЕУ.

ДЗЯЎЧЫНКА З БРЭСТА

цяі — але яна ўцякла з эшалона пад Арчыдай. Усімі праўдамі і няпраўдамі стала санітаркай перасоўнага шпітала № 175, але прабыла там нядоўга, пакуль у шпіталь не трапіла раненая санітарка Саша Поцік.

— Дзяўчаткі, тут могуць працаваць і бабулі. Наша месца на перадавой.

Праз некалькі тыдняў Клава апынулася на курсах ваенных радыстак.

У 302-й дывізіі, якая к канцу вайны за свае подзвігі стала называцца Чырванасцяжнай ордэна Кутузава горнастралковай, Клаве Шалікавай казалі:

— Хочаш застацца пры штабе?

Вельмі ўжо малой была гэтая радыстка. Як яна пацягне на спіне цяжкую рацыю?

— Хачу змагацца!

З дывізіі дзяўчынку накіравалі ў 827-ы горнастралковы полк.

ГЭТА адбылося ў сяле Бела-лазерскім. Палавіна сяла — наша. Палавіна — у ворага. На званіцы кулямётчыкі. Трэба выбіць фашыстаў гарматным агнём. Але няма боепрыпасаў. Павозка са снарадамі засела ў дарозе — забіла каня.

І тады перад лейтэнантам Безбародавым з'яўляецца Клава Шалікава:

калькі крокаў ад ворагаў. Яна разлічвала кожны рух, кожную секунду. І адважылася. Выскачыла на плошчу. Дала чаргу па гітлераўцах. Ускочыла на каня. Перамахнула цераз пляцень. І, прыціснуўшыся да конскай шыі, паскакала па агародах да сваіх.

— Вось конь!

Яна саскочыла на зямлю і падала вуздэчку камандзіру. І бывалыя байцы глядзелі на яе расшыранымі вачамі, уражаныя адвагай гэтай дзяўчынкі.

Ёсць на вайне вышэйшы подзвіг — подзвіг у імя таварышаў.

— Я паспрабую, — сказала Клава, калі полк штурмаваў Ціраспаль і раптам атака захліпнула. Біў кулямёт. Ужо не адзін баец ляжаў на бруку. І тады ўзнікла баявая задача найпершай важнасці: прымусіць кулямёт замаўчаць.

— Я паспрабую.

Яна адарвалася ад зямлі і пайшла на штурм нябачнай агнявой сцяны. І здарылася так, што кулі праляталі міма. Скаланулася, пахіснулася вогненная сцяна ад бясстрашнасці дзяўчынкі. А яшчэ праз некалькі мінут Клавіна граната паляцела ў амбразуру. Кулямёт сціх. Дзяўчына адкрыла дарогу палку. Адвяла смерць ад таварышаў.

А гэта адбылося 4 красавіка

га, чарга. Добра, што ёсць запасныя дыскі. Хлопцы таксама прыкрываюць адыход агнём. Па жытнёваму полю цяжка ісці, сцяблы спуталі ногі. Грымаць аўтаматныя чэргі. Упадзі. Перачакаць. Даць чаргу — і зноў уперад. Хіба тут ёсць час падумаць аб сабе, аб сваім жыцці? Цяпер галоўнае — жыццё камандзіра. Яна выратавала яго.

Сама Клава Шалікава была ранена чатыры разы. Калі адгрымелі баі, ёй было толькі семнаццаць год.

16 сакавіка 1945 года яна вярнулася ў часць са шпітала. Батарэйны «Баявы лісток» радасна паведаміў: «Вярнулася пасля ранення краса і гордасць батарэйі Клава Шалікава». А 20 сакавіка Клава ўжо зноў ішла ў бой.

Упаў салдат. Клава кінулася да яго. Стала перавязваць. Вакол світалі кулі. Адна абпаліла Клаве пераносце. Побач пачалі рвацца міны. Каб выратаваць таварыша, Клава закрыла яго сваім целам. Адна міна разарвалася зусім блізка... Гэта быў апошні подзвіг камсамолкі Клавы Шалікавай на вайне.

У шпіталі, трызнычы, яна шаптала:

— Хутчэй, хутчэй на фронт.

104TH ANNIVERSARY OF V. I. LENIN'S BIRTHDAY

THE ARMS OF THE SOVIET STATE

By Vladimir BONCH-BRUYEVICH

Everything in our country was made anew. The state emblem also had to be new, and of a type that had never existed before in human history—the emblem of the first workers' and peasants' state in the world.

A drawing of the emblem was brought to me early in 1918 and I immediately took it to Vladimir Ilyich.

Vladimir Ilyich was in his study, talking to some comrades. I placed the drawing on the desk before him.

«What's this, a state emblem?.. That's interesting!» and, bending over the desk, he started to study the drawing.

Rays of the rising sun blazed against the red background, encircled by sheaves of wheat; a hammer and a sickle were crisscrossed within, and an unsheathed sword emerged, pointing its blade upwards, towards the sunrays.

«That's interesting!» said Vladimir Ilyich. «The idea is there, but what's the sword for?» He looked up at us. «We're struggling, fighting, and will continue to fight, until we have driven the White Guards and interventionists from our country, but violence can never predominate among us. The policy of conquest is altogether alien to us. We're not attacking but repulsing our enemies; our war is a defensive war, and the sword is no emblem of ours. We must hold it firmly in our hands to defend our proletarian state as long as we have enemies, as long as they keep attacking, as long as they keep menacing us, but this does not imply it will always be that way. The brotherhood of the nations will be proclaimed and implemented throughout the world, and we don't need that sword. We've got to remove it from the emblem of our Socialist State». Reaching for a pencil, Vladimir Ilyich struck out the sword and said: «The emblem is good, otherwise. Let's approve the draft, look at it again and discuss it in the Council of People's Commissars. But all this has to be done quickly...».

Moscow—Washington—Moscow

On April 6, an Aeroflot IL-62 made a flight on the Moscow-Washington-Moscow line. Passengers on the maiden flight from Washington to Moscow included Mr. Claude S. Brinegar, US Secretary of Transport, other American officials, civil aviation experts, astronauts Joseph P. Kerwin, and Paul J. Weitz of the Skylab mission, and Bruce McCandless, a stand-by astronaut. The guests were welcomed by Alexei Katrich, Deputy Minister of USSR Civil Aviation, and pilot-cosmonaut Anatoly Filipchenko.

«The Soviet people», A. Katrich said, «regard this visit as another sign of improving relations between our two countries, and a step towards the implementation of the protocol on air communication between the two capitals, signed in June 1973 during the visit of L. I. Brezhnev, General Secretary of the CPSU Central Committee, to the United States. We hope to soon be receiving the US aircraft on the Washington-Leningrad and other lines».

In conclusion, A. Katrich wished the guests a pleasant stay in the Soviet Union.

US Secretary of Transport, Mr. Claude S. Brinegar, said: «I would like to respond briefly

to the compliments Mr. Katrich has made in welcoming our party to the Soviet Union. Last June I had the privilege to sign the Protocol that initiated these flights. From that small signature we have today an opportunity to take a very splendid flight on your beautiful Aeroflot planes».

The Minister expressed the hope that the air link between the two capitals would facilitate understanding between the people of America and the Soviet Union.

The press conference at Shermetyevo Airport where the US guests arrived was addressed by astronaut Joseph P. Kerwin.

Replying to a question on the prospects of the Soyuz and Apollo joint mission, Joseph P. Kerwin said: «...the purpose is to demonstrate that Americans and Russians can work together on a difficult programme requiring a lot of sharing of knowledge, a lot of working together, in which both of us are smart enough and mature enough to do the job».

Besides Moscow, the guests will go to Kiev, Leningrad and Stellar Township, where they will meet their colleagues, the Soviet cosmonauts.

Konstantin RAZIN.

At the computing center of the Kirov machine-tool works.

Photo by K. YAKUBOVICH.

BY A Decree of the Presidium of the USSR Supreme Soviet, elections to the Supreme Soviet of the USSR, the highest organ of state power, will be held June 16, 1974. In the USSR elections to the Soviets of Working People's Deputies always take place in an atmosphere of general socio-political enthusiasm.

Socialist society is one of working people enjoying equal rights. All of them are employed in the social economy. No single class, group or individual has more political or social privileges than other classes, groups or individuals. Socialist ownership of the means of production, where the land, industrial enterprises, banks and all national wealth belongs to the people, that is to say, to all citizens, signifies complete economic democracy. There are no private owners or «masters». Nor are there «hired labourers». There are only teammates, colleagues, comrades in labour. Each fulfills his pro-

sections in town and countryside and in all offices. They subject the course of affairs to scrupulous and highly qualified inspection. People's Control bodies promptly react to all signals received from the working people and rectify discovered shortcomings. Altogether 8,450,000 people, more than half of them workers, presently take part in People's Control. Its salaried staff is held to a minimum. For example, People's Control in the Krasnoyarsk Territory (Siberia) has 70 staff members and more than 80,000 public activists.

Practically all the country's citizens, if not encumbered by any personal hindrances (poor health, family cares, etc.), are doing work on a voluntary basis to a greater or lesser degree in political, social or cultural fields.

As for opportunities to apply one's efforts in political or social work, they are extremely copious in the USSR. Besides the Soviets, our

Democracy in the Soviet Union

professional duties as a part of the common work done by all.

This economic democracy of socialism ensures complete political democracy of the new society, full political equality of all. There are no grounds for class antagonisms or social jealousy because of material or other interests. Our society is politically and morally united.

Socialism stimulates the intensive political and social activity of our citizens. As a rule all voters take part in the election of the Soviets, the organs of people's representation. The elected deputies, all of whom without exception are working people, conscientiously perform their duty as people's representatives, fully realizing their responsibilities. At each election about two-thirds of the composition of the Soviet is replaced.

Altogether, the USSR has more than 50,000 Soviets and over 2,000,000 deputies to them. The deputies are assisted in their complex and multifarious activities in managing all spheres of our life, by more than 20,000,000 activists, volunteers from among the population.

Experience has shown that under socialist conditions people usually referred to as «ordinary», or «rank-and-file» rise to the level of public and political personalities. This is equally true of workers and peasants, men and women, representatives of «big» and «small» nations, Communists and non-Party people. Soviet reality provides thousands upon thousands of such facts. A characteristic feature is that some 70 per cent of all USSR Ministers began their careers as workers or peasants.

Soviet workers take a most immediate part in the management of industrial enterprises. They do this especially actively through Standing Production Conferences, to which a considerable part of each enterprise's collective is elected. The conferences hear the administration's reports on plans for the development and technological modernization of production and on the results achieved by the enterprise over a certain period. The reports are subjected to all-round discussion. All expedient proposals made by the workers are endorsed by the conference and fulfilled by the administration.

Workers and peasants constitute the main force in the Soviet state's chief inspection organ—the so-called People's Control. People's Control groups and posts are found at all production

country has a ramified system of different public organizations. The ruling Communist Party numbers up to 15,000,000 members, with hundreds of thousands of primary organizations. The most advanced people from all strata of Soviet working people, and, above all, workers, belong to the Party. Party organizations provide Communists with the best possible opportunities for political activity.

Working people of all generations, Party members and non-Party people alike, take part in the diversified activities of the trade unions (some 100,000,000 members). Young men and women enthusiastically work in their Lenin Young Communist League of the Soviet Union (Komsomol) which has organizations all over the country. Komsomol activities brim with zeal, which is especially evident at major construction sites in far-off regions, often only just being tapped, for example, in Siberia's northern parts.

Rationalizers and inventors, higher school students who lean towards research work, nature lovers, people concerned with preservation of historical relics, etc., all have their own independent associations according to their interests. All these are not political fields in the direct sense. However, in socialist society each aspect of life has such close bearing upon the life of the masses and their interests that all types of public activity are growing in importance.

Socialist democracy provides the citizens with the most stimulating atmosphere for making sober, analytical assessments of reality. Communist Party organizations, the Soviets, trade unions and the press react in a businesslike way to the working people's criticism, take effective steps towards eliminating shortcomings and implementing the constructive proposals made by working people.

Socialist society does not emerge in a completely ready shape, as did a certain goddess in Greek mythology. It develops and improves as real vital opportunities are accumulated and as the new man is moulded. In this dynamic process socialist democracy is also becoming ever more complete. It has a profoundly popular character today, and this quality will be further enhanced tomorrow.

Grigory ALEXEYEV

Minsk. Vaneeva street.

Вясна на Нёмане.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

«НЕ ВЫПАДАК, НЕ ІМГНЕННЕ»

Многія мінчане пазнаёміліся з выстаўкай вільнога фотамастака Аўдруса Завадскіса, якая была арганізавана фотаклубам «Мінск», сталічным Дома мастацтваў і Таварыствам фотамастацтва Літоўскай ССР.

Мастацкай фатаграфіяй А. Завадскіс захапіўся ў 1965 годзе ва ўзросце дваццаці гадоў. У хуткім часе ён знайшоў свой адзіны шлях, які і вылучыў сярод вядомых майстроў літоўскай фатаграфіі. Завадскіс — пейзажыст. Яго работам уласціва тоннае пранікненне ў прыроду рэчаў і з'яў. Лірычны характар ва ўспрыняцці навакольнага — галоўнае для твораў часці Аўдруса. Такая думка мастацтвазнаўцаў, фатаграфістаў. А вось што гаворыць сам аўтар: «Сапраўдная фатаграфія — гэта не выпадак, не імгненне, а ўдалае супадзенне. Мы маем права здымаць тое, што разумеем, што здольны абдумаць і затым выказаць мовай фатаграфіі».

Экспанаваліся 32 фатаграфіі. Уся экспазіцыя дзеліцца на тры раздзелы. Першая частка («Старая Беларусь», «Хваля», «Пяскі») — уступ, здымкі, якія тлумачаць творчае крэда мастака. У наступных трынаццаці работах аўтар нібы гаворыць, што яму блізка таксама жанравая, партрэтная, рэпартажная фатаграфія. Аб сваёй шматграннасці ён заяўляе даволі пераконаўча. Але ўсё ж асноўная, галоўная работа аўтару — серыя «Пясок» — 16 фатаграфій, палатнае экспазіцыі.

...Горы, знятыя з ілюмінатара самалёта; засыпаны снегам лесатундра; начны бераг мора з высвечанымі месяцам лініямі хвалі; тканіна мудрагелістага ўз'яў; дзіўныя звяры?.. Не, гэта паззія пяскаў, паззія дзюна Нерынгі. Гэта два гады ўпартых пошукаў.

Маскоўскі штотыднёвік «Неделя» ў мінулым годзе арганізаваў грамадскую экспедыцыю для пошуку старажытных караблёў на дне возера Ільмень. Цяпер плануецца летняя праграма. Мяркуюцца пашырыць раён пошуку і павялічыць колькасць удзельнікаў.

Адначасова абмяркоўваецца вельмі важная праблема захавання знаходак, якія будуць падымацца са дна Ільменя. Змешчаны ніжэй артыкул кіраўніка экспедыцыі Марка БАРЫНАВА, які расказвае аб магчымасцях кансервацыі знаходак.

надзвычай дарагія. Працэс напунення ў іх працягваецца вельмі доўга. Шведы, напрыклад, вялі кансервацыю сваёй нацыянальнай рэліквіі — паднятага з дна мора каралеўскага фрэгата «Ваза» — на працягу некалькіх месяцаў, а кошт кансервацыі ледзь не перавысіў умоўны кошт самога карабля.

У практыцы археолагаў у палявых умовах, пад адкрытым небам можа ў любы момант узнікнуць неабходнасць неадкладнай кансервацыі знаходкі. Але можа і не ўзнікнуць. Значыць, вазіць з сабой запасы кансервуючага рэчыва не заўсёды мае сэнс. Вось з гэтых

дыку. Спецыялістам па «вялікіх формах» стаў Уладзімір Барысаў. Упершыню новы метады быў прыменен на раскопках старажытнага Брэста, сярэднявечнай крэпасці Бярэсце, дзе ўнікальныя драўляныя пабудовы, адкрытыя археолагамі, трэба было захаваць. Мінскія вучоныя заганялі ў археалагічную драўніну доўгія шпрыцы і пад высокім ціскам нагняталі цёплае паветра. А затым тымі ж шпрыцамі напунялі яе феноласпіртамі. Напуняльнік зацвярдзеў, і дрэва стала вечным.

Работы групы працягваліся, метадыка ўдасканальвалася.

ЗУБРЫ Ў ДАРОЗЕ

Сям'я зуброў заўважана нядаўна ва ўрочышчы «Ятвец лес» Свіслацкага раёна. Ёй «па душы» прыйшліся новыя ўражэнні. Відаць, зубры пасліліся тут. А ў аматараў прыроды з'явіліся новыя пытанні. Чаму зубры прыйшлі сюды? Што прымуціла іх перакачаваць? Чаму яны пайшлі за сотню кіламетраў ад прывычнага месца іх месца пражывання — Белавежскай пушчы?

Адраджэнне зубра — яркі прыклад клопату чалавека ў захаванні і памнажэнні жывёльнага свету. Як вядома, гэты рэдкі прадстаўнік фауны на тэрыторыі нашай краіны быў знішчаны. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ў савецкай частцы Белавежскай пушчы стварылі зубрагадвальнік. Сюды завезлі пяць жывёлін. Статак зуброў паступова павялічваўся. Цяпер іх налічваецца 79, а 118 вывезены з гадавальных у іншыя часткі Савецкага Саюза і за граніцу.

Асноўная навукова-практычная праблема, якая стаіць пераду навукай пасляваеннага перыяду, заключаецца ў тым, каб зрабіць зуброў зноў дзікімі, здольнымі існаваць без дапамогі чалавека, і рассяліць іх у нашых лясах. Пакуль што да гэтых згодных толькі найбольш буйныя, вынослівыя эндемпліны Яны, як правіла, і ідуць у новыя месцы.

Прычыну міграцыі вучоныя і спецыялісты яшчэ не могуць дакладна растлумачыць.

Але спецыяльная служба вядзе назіранні, мае некаторыя вывады. У прыватнасці, заўважана, што зубры ідуць з тэрыторыі па адных і тых жа маршрутах. Адна з такіх дарог вядзе ў Свіслацкі раён Гродзенскай вобласці. Назвы шэрагу вёсак на гэтым шляху, а таксама адлюстраванне зубра на старадаўнім гербе былой Гродзенскай губерні сведчаць, што тут у даўняе часы зубры вадзіліся ў вялікай колькасці. Можна меркаваць, што сённяшні зуброў кліча ў дарогу інстынкт, які захаваўся ад продкаў.

Магчыма, з часам у нашых лясах будуць жыць на волі тысячы гэтых каштоўных жывёлін.

ЧАС КАРАБЛІ ВАРЫЦЬ

НА ЗАХОДНІМ беразе Ільменя, зарослым верасам, за два кіламетры ад вёскі Ондвар, ляжыць у возеры наш карабель, выяўлены ў апошнія дні двухмесячнага пошуку ў мінулым годзе. Усе нашы размовы сёння вакол гэтай знаходкі. З якога стагоддзя гэтая старая пасудзіна? Якая яе захаванасць? Які груз?

Член-карэспандэнт АН СССР Валянцін Янін яшчэ мінулай вясной папярэдзіў, што калі мы знойдзем старажытны карабель наўгародцаў, то ні ў якім выпадку не павінны спяшацца з пад'ёмам. Раней трэба знайсці надзейны спосаб захавання яго на паветры.

І вось я еду ў Мінск, еду да маладых вучоных, якія два гады назад пачалі прымяняць новы метады кансервавання археалагічнага дрэва метадам, прапанаваным мінскім прафесарам В. Віхровым і развітым яго сынам, кандыдатам тэхнічных навук Ю. Віхровым.

У Мінску я пабываў у Беларускай тэхналагічнай інстытуце, у групе захавання і ўмацавання археалагічнай драўніны і помнікаў старажытнай драўлянай архітэктуры. Кіруе групай Юрый Віхроў. Тут вырашаюць задачу кансервацыі дрэва лепш, чым дзе-небудзь у свеце. Ідэя гранічна простая: трэба выдаліць вільгаць з драўніны і запоўніць усе яе мікраскапічныя поласці напуняльнікам, які назаўсёды іх закупорыць. Напрыклад, пластмасай. Але пластмасы існуюць самых розных відаў і, што немалаважна, рознага кошту. І тэхналогія замажэння вады пластмасай самая розная. Зарубежныя вучоныя выкарыстоўваюць для кансервацыі археалагічнага дрэва напуняльнікі

умоў і зыходзілі мінскія вучоныя. Калі яны паказалі мне сваю работу, я чамусьці прасябе назваў яе «беларускае варэнне». На тое былі падставы.

У якасці напуняльніка ўзяты вельмі танны палімер, хімічнае рэчыва, якое мае самае рознае прымяненне ў народнай гаспадарцы, — феноласпірт з прысадкай некаторых сінтэтычных рэчываў.

Як выдаліць вільгаць з драўніны? Мінчане спрабавалі нагрываць дрэва: вільгаць знікала, але разам з тым яно хутка разбуралася. А што, калі нагрываць у вадзе? У вары дрэва стала «сохнуць». А цяпер яго ў феноласпірт! Атрымалася. Часткова поры запоўніліся кансервантам. Але гэтага яшчэ мала — зноў у вар! Яшчэ выдаліць вільгаць. Але з вільгаццю вымываўся і кансервант. Успомнілі пра варэнне. Для таго, каб захаваць ягдкі цэлымі, трэба замяніць, скажам, у клубніцы ваду сіропам. А для замацавання — паварыць у сіропе. Вучоныя сталі ў літаральным сэнсе «варыць варэнне» з археалагічных знаходак. У цукровы раствор змясцілі прасніцы, лыжкі, драўляныя грабяні і многае іншае. Паварылі з паўгадзіны і хутка перанеслі ў раствор феноласпірту. Патрымалі ў ім — і зноў варыць. Цукар «выцягваў» ваду, добра прапускаў напуняльнік, сам змешваўся з ім, але не выпускаў яго назад. Шматразовыя перамяшчэнні з цукру ў напуняльнік і назад — і справа завершана.

Але варэнне з цэлага дома не зварыш, і карабель таксама ў кацёл не змесціш. Як жа быць у гэтым выпадку?

Для буйных прадметаў вучоныя выкарысталі іншую мето-

ду. Спецыялістам па «вялікіх формах» стаў Уладзімір Барысаў. Упершыню новы метады быў прыменен на раскопках старажытнага Брэста, сярэднявечнай крэпасці Бярэсце, дзе ўнікальныя драўляныя пабудовы, адкрытыя археолагамі, трэба было захаваць. Мінскія вучоныя заганялі ў археалагічную драўніну доўгія шпрыцы і пад высокім ціскам нагняталі цёплае паветра. А затым тымі ж шпрыцамі напунялі яе феноласпіртамі. Напуняльнік зацвярдзеў, і дрэва стала вечным.

Работы групы працягваліся, метадыка ўдасканальвалася.

В. Барысаву, напрыклад, удалося знайсці такія прысадкі, якія далі магчымасць знізіць тэмпературу зацвярдзення са ста да сямідзесяці градусаў, што вельмі важна пры рабоце ў палявых умовах. Вучоны распрацоўвае метадыку, пры якой археалагічнае дрэва не страчвае свайго першапачатковага колеру. Гэта ўжо тонкасць, дэталь, але яна гаворыць аб якасці апрацоўкі.

— А якая ж розніца паміж «варэннем» з дробных аб'ектаў і апрацоўкай буйных знаходак? — пацікавіўся я.

Аказалася, што «варэнне» дае вельмі высокую якасць апрацоўкі і поўную захаванасць археалагічных аб'ектаў. А апрацоўка шпрыцаваннем не такая «ўспранікальная». Скажам, бярвяно зрубу можа даць і невялікія трэшчыны. Але ўвогуле вялікія формы не патрабуюць такой скрупулёзнай апрацоўкі.

— Ну, а як жа вы будзеце кансерваваць наш карабель? — спытаў я ў заключэнне сустрэчы. — Ці трэба будзе яго разбіраць на часткі?

— Не, зусім не трэба, — адказаў Віхроў. — Вы падніміце яго, старанна абмыйце, пастаўце на беразе і зрабіце адпаведныя памераў «ванну», такі драўляны караб, герметызаваны цэлафанавай плёнкай. Затым мы прашпрыцуем усё дрэва, а для вярнэння на тыдзень запоўнім ванну напуняльнікам.

Тут жа мы ўзялі аловак і прыкінулі, што ўсё апрацоўка, не лічачы рабочай сілы («экспедыцыя «Ільмень» працуе бясплатна), будзе каштаваць каля пяцісот рублёў. Адным словам, справа нескладаная.

І засталася цяпер толькі... падняць карабель.

500 юных фізкультурнікаў займаюцца ў Жлобінскай дзіцячым спартыўнай школе. У іх распараджэнні — новы палац спорту і разнастайныя залы і іншыя збудаванні.

НА ЗДЫМКУ: трэнер Мікалай САУКОУ праводзіць заняткі з юнымі футбалістамі.

Фота Ч. МЕЗІНА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-65-84, 33-03-15, 33-65-94, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. № 561.